

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

**FRILUFTSLIV
– SLIK VI ØNSKER DET**

BESTILL MARKAKALENDER 2007 - SE SISTE SIDE

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Friluftsliv er for tiden vårt viktigste arbeidsområde

I denne Grevlingen vil vi belyse at det er en økende konflikt mellom idrett og friluftsliv. Det kan synes som om idretten har et umettelig areal- og tilretteleggingsbehov og at dette i økende grad kommer i konflikt med det tradisjonelle friluftslivet. Spesialidretten er nå den raskest voksende utbyggingsaktøren i Oslo/Akershus på dyrka mark, i inneklemt grønne områder og innover i Marka. Hva er det som er i ferd med å skje? En forklaring er at idretten blir møtt med politisk omsorg og økte økonomiske overføringer, men likeså viktig er nok en manglende forståelse av hva vi mister. I svært mange tilfelle er det en direkte motsetning mellom idrettens behov og friluftslivets behov på de samme arealene. Eller som styreleder i Oslo og Omland Friluftsråd Hans B. Skaset uttrykte

det på en friluftslivskonferanse i sommer: "Det tidligere likeverdige partnerskapet mellom idrett og friluftsliv oppleves i dag som paradoksalt og uvirkelig."

NOA jobber konkret med de sakene som dukker opp som skiflyging i Rødkleiva eller skiskyting på Jordbru, men i tillegg må vi finpusse på, vise fram og sikre forståelsen for vår definisjon av friluftsliv: Friluftsliv er et overskuddsliv i naturen med sikte på opplevelse av natur og kultur, og med små krav til fysisk tilrettelegging og personlig utstyr. Friluftsliv er en bærekraftig form for aktivitet som kan videreføres i generasjoner, og som utøves på en slik måte at det ikke er til sjenanse for andre brukere eller går ut over naturgrunnlaget. Følgende aktiviteter inngår tradisjonelt i friluftslivsbegrepet:

Fottur, skitur, sykling, ridning, jakt, fiske, sanking av bær og sopp, svømming, roing/padling.

Tom Ekeli, redaktør

Innhold

- Nytt fra Vøienvolden
- Marka og idretten
- Eventyrskogene sør for Katnosa
- Rødkleiva – hva skjedde med de gigantiske planene?
- Idretten og et liv i friluft
- Markaloven i stampe
- Fra strandkant via elvebreidd til skogkant
- Norges Vel valgte landbruk framfor golf i Bærum
- Jørgen Stubbesitter
- Sett og sakset
- Siste nytt fra Frønsvollen
- Bokspalten

Stiftelsesmøte for hyttestyret for Frønsvollen

Onsdag 17. januar, kl. 19 – 21

Av praktiske grunner holdes møtet på Vøienvolden, Maridalsveien 120.

I tillegg til interesserte, vil det bli invitert representanter fra grupper og lokallag i NOA. Har du lyst å være med i utviklingen av stedet – ta kontakt med en i interimstyret!

Knut Lauritz Maarud, tlf. 22159791
e-post: t-maarud@online.no

Nikolai Norman, tlf. 22140011
e-post: nikolai@norman-co.no

Jens Gram, tlf. 22447690
e-post: jgram@online.no

eller NOA, tlf. 22383520
e-post: noa@noa.no

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

Maridalsveien 120, 0461 Oslo

Telefon 22 38 35 20 Telefaks 22 71 63 48

e-post adresse: noa@noa.no hjemmeside: www.noa.no

Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør: Tom Ekeli, tlf. 47 40 01 81, e-post: tomekeli@online.no

Redaksjonsassistent: Frithjof Funder, tlf. 22 21 14 71, e-post: hfunder@online.no

Redaksjonen avsluttet 4. november 2006

Forsidefoto av Pål Hermansen fra boka:

"Kobberhaugene og der omkring", Frithjof Funder (omtalt på side 15).

Trykk: IT Grafisk Opplag: 5.000

ISSN 0803-6357

Grevlingen blir trykket på resirkulert papir. Produktet du nå holder i hånden er dermed så miljøvennlig vi kan klare å lage det.

Slik kan du støtte NOA

Naturvernarbeid er en evig kamp for alle gode saker og for å skaffe de ressursene vi trenger. Et viktig fundament er derfor foreningens økonomi. Du kan bidra direkte til å styrke vårt arbeid ved å:

Gi bort medlemskap i julegave

Vi tilbyr medlemskap i Naturvernforbundet for hele 2007, inkludert Markakalenderen. Du betaler medlemskapet, NOA betaler kalenderen. Og med på kjøpet et til-/fra-kort. En Markakalender gratis for hvert medlemskap du gir bort. Send oss navn, adresse og e-post-adressen til den eller de du ønsker å gi gaven til, og din navn og adresse - så kan vi sende kalenderne, kortene og regninga til deg.

Priser: Familiemedlemskap (Oppgi navnene på alle familiemedlemmene) kr 420,- Hovedmedlem kr 350,- Pensjonist- eller student-medlem: kr 175,-

Gi en skattefri gave til NOA

Beløpsgrensene for skattefrie gaver er maksimum kr 12 000. For å komme inn under ordningen må du gi oss navn, adresse og personnummer.

KJØP MARKAKALENDEREN 2006!

Ved å kjøpe Markakalenderen støtter du NOAs arbeid med Markasaker, i den viktige innspurten mot en egen lov for Oslomarka.

Se annonse på baksiden!

Det går mot vinter, og løvet her på Vøienvolden er i ferd med å forsvinne fra trærne. Det ligger vakkert og gult på bakken sammen med masse kastanjer. De er så vakre og blanke at jeg samler dem i en skål til møtebordet vårt.

Utvidelsen av Huken Pukkverk

Innsamlingen av underskrifter her på kontoret er nå oppe i over 1400. Vi tar gjerne imot flere både pr post og på vår nettside www.noa.no

Naturkartene

Det er fremdeles noen som etterlyser og venter på trykk av Båntjernkartet. Det har vært utsatt et par ganger, men nå ser det ut til at kartet også kommer på papir.

Eventyrskogene

Vi har fått positiv tilbakemelding fra turgåere om at de har brukt dem i praksis. Det var stor entusiasme over eventyrskogelementene de fant. Vi har også fått henvendelser fra personer som er interessert i hvordan eventyrskoger registreres. Det vil derfor bli invitert til eventyrskogregistreringskurs våren 2007. Følg med i Grevlingen og på våre nettsider.

Skytebane i Prinsdal?

I Prinsdal skal skytebanen legges ned og forslaget til ny plassering strides det om. Antakelig vil forslaget om Myhrer falle. Plasseringen vil komme i konflikt med turstier, boligområde og innebære støybelastning for nærmiljøet. Et alternativ kan være en fjellhall.

Etterlysning

Vi mangler Markakalenderen 1994 i arkivet vårt. Hvis noen har den og vil gi den til oss, kan vi kvittere med tre nye kalendere for 2007.

NOAs ark

"NOAs ark" er navnet på den nye elektroniske nyhetsbulletinen til NOA. Ta kontakt på e-post så fører vi deg opp på adresselisten.

Laila Holmen

MARKA OG IDRETTE

av Gjermund Andersen

NOA opplever stadig at spesialidretten er den raskest voksende utbyggingsaktøren i Marka. Fra gigantiske, kommersielle planer om skiflyving i Rødkleiva, til ødeleggelse av den lille barnåldekkede blå-stien med nye ski-veier. Er det naturen i seg selv og dens naturlige utforming som er hovedattraksjonen, eller er det anleggene, som tillater at vi til enhver tid kan drive spesialøvelser i årstidsvegrende trass mot elementene? La oss gjøre et dybdykk i problematikken.

"Får du med deg alt i Marka? Eller bare noe? De fleste får vel mosjon, sol og frisk luft, men hva med resten? Får du med deg de gamle, rare trærne, blomstene, dyrelivet, tåken, fosseduren, den klukkende vårbekken, de trolske snekjerringene, kvaeduft, angen av myr, det ukjente, bærene, soppen, karvekålen, fuglesangen, århanespillet, sportegnene, kulturminnene? Opplever du Marka med sjel og kropp, med øyne og ører og nese, med hender og føtsåler? Gjør du det, er du et rikt menneske, ganske gratis!"

Nils Borchgrevink i småskriftet "Marka", 1984.

"Bygg flere veier i Marka!

•Framtidens friluftsbuker vil ikke bli våt på beina, sier Vegard Ulvang som mener Marka bør tilrettelegges enda mer enn i dag.

•Jo mer tilrettelagte forhold i Marka, jo flere folk møter du, sier Vegard Ulvang som i går deltok på et medlemsmøte i Skiforeningen om idrettsanlegg i randsonen av Nordmarka."

Aftenposten, 28.10.2005.

To tilnæringer til problematikken Marka og helse. Den ene helhetlig, med fysisk og psykisk helse, hånd i hånd med trivsel og velvære, og med naturens overflødigshorn som attraksjon, den andre begrenset til

det fysiske, til kroppsfokuserte, spesialiserte aktiviteter. Tilrettelegging for vinteraktiviteter i en stadig kortere vintersesong, på bekostning av naturopplevelse på sommeren og de stadig lengre barmarkssesongene vår og høst. Det enkle, naturnære friluftslivet mot anleggskravet, utstyrsjaget, kommersialiseringen.

"Det er plass til alle i Marka" sies det, og i en betydelig grad er dette sant. Det er selvsagt en del aktiviteter som de fleste vil være enige i at er uønsket. Motoriserte aktiviteter, støyende aktiviteter, spesialidrett helt uten rot i Marka-kulturen er det heldigvis få som prøver å realisere, og som "møter veggen" og Markabrukernes vrede ganske brutalt, hvis de prøver seg. Det fikk Skiforbundet tydelig merke, da de prøvde seg med skiflyvningsplanene sine i Rødkleiva, ett av Markas mest brukte nærrområder.

Et annet eksempel på uønsket aktivitet i Marka, er de kommersialiserte opplevelsestilbudene, gjerne i form av rask transport med bil inn i naturen, der deltakerne blir aktivisert i en eller annen form for felles handling, kombinert med selskapielig samvær og opphold i en form for leir. Både kjøringen og den privatiserende bru-

ken av attraktive områder er helt uakseptabelt i landets viktigste friluftsområde. Flere episoder de siste årene viser at dette er en voksende fare for allmennhetens bruk av Marka.

Det er plass til svært mye i Marka. Bare ikke over alt, bare ikke hele tiden. Marka er en helt umistelig ressurs for folkehelsen, så vel for kropp og sjel. Marka er vårt viktigste "treningsstudio", og helseeffekten av det allmenne friluftslivet er mye større enn for mer spesialisert idrett, både fordi det er langt flere som utøver de vanlige turaktivitetene, fordi de kan utøves gjennom hele livet, og fordi de gir en allsidighet i bruk av kroppen. I tillegg til at friluftslivet gir opplevelser, fjerner stress og "bidrar til sinnets munterhet". To av tre av alle nordmenn går tur i skog og mark minst én gang hver måned, og tendensen er at stadig flere utøver et aktivt friluftsliv (kilde: MMI).

For å sikre majoritetens interesser er det først og fremst den Marka-tilknyttede idretten vi har plass til. Vi snakker om skiløping, jogging, sykling, og flere idrettsgrener som bruker naturen slik den er, uten å måtte snu opp ned på terrenget eller ødelegge for det allmenne friluftslivet.

Også en del spesialaktiviteter

har etter hvert blitt en del av tilbudet til allmennheten, selv om det krever anlegg og tilrettelegging. Mindre hoppbakker var en rik tradisjon i Marka helt fram til krigen, lysløyper er et annet eksempel. Fra nyere tid har vi flere større konsentrerte anlegg, som for eksempel alpin-komplekset mellom Tryvann og Sørkedalen og hoppanlegget i Linnerudkollen. Alt sammen eksempler på aktiviteter vi har plass til, men på få og utvalgte, avgrensede steder. At mange slike anlegg er blitt plassert uten noen tilfredsstillende planlegging og medvirkning fra Marka-brukerne, har flere steder gitt seg uttrykk i årelang krangel mellom eierne av anleggene og allmennheten. Det er absolutt grunnlag for å etterspørre bredere beslutningsprosesser når det gjelder spesialanlegg, prosesser som også går ut over den enkelte kommunens behov og synspunkter.

Et eksempel fra den aller siste tiden: På Jordbru vil Bærum Idrettsråd anlegge anlegg for skiskyting og en rekke andre aktiviteter, til store protester fra nærmiljøet, friluftslivet og naturvernet. Disse interessene har ikke motsatt seg at anlegg bygges, men pekt på Jordbru som en uheldig plassering. Et forslag om å flytte anlegget til Sollihøgda har fått politikernes interesse, men basert på den samme mangelen på helhetsvurdering. For samtidig pågår det planer om skiskytteranlegg på Solli i Asker og på Ringkollen i Ringerike. Alle kommuner og alle idrettskretser og alle særretter vil ha hvert sitt anlegg. Det tåler ikke Marka. Da blir idretten ikke en alliert, men en fiende av friluftslivet.

Friluftslivets tilretteleggingsbehov

Også friluftslivets tilretteleggingsbehov kan medføre utfordringer. Lite snø og behov for å kunne preparere løyper tidlig i sesongen medfører "behov" for planerte skiveier. Skiløpningen har gjennomgått en omfattende endring ved at løypene i større og større grad har blitt "veier", mens de små naturløypene blir mer og mer borte. Om det var høna eller egget som kom først, kan vel være uklart, men sammenhengen mellom preparering og stadig lettere utstyr er åpenbar. Og ikke bare negativ. Kombinasjonen lett utstyr og gode løyper senker terskelen for å komme seg ut, og får mange ut i skauen.

Men her må det være plass til differensiering, og til hensyn. For 15 – 20 år siden var diskusjonstemaet gjennomgående skiveier gjennom hele Marka. I dag består basisnettet nettopp av denne typen løyper, og mange steder har de fortrenget de gamle naturløypene. Det er kanskje på tide å reise fanen for et

sammenhengende nett av enkle naturløyper, kanskje spesielt inn i de fineste naturområdene, der tilretteleggingen ikke skal åpne for stor fart eller store horder, men for opplevelse av naturen og landskapet?

Marka-loven og utbyggingspresset for idrett

Den nye loven for Oslo marka må ta tak i denne problematikken, både ved å fastsette hva som er prioriterte verdier og aktiviteter i marka, og ved å gi hjemmel for på begrense uønskede aktiviteter, og påby samarbeid om felles anlegg for flere aktiviteter og for større geografiske områder. Spesialiserte aktiviteter og konkurranseidrett må kun være unntak, og begrenses, arealmessig og i antall steder.

Med de mange eksemplene fra det siste året, har NOA henvendt seg til Miljøverndepartementet med et krav om at alle de foreliggende planene stilles i bero, i påvente av den nye loven, og en avklaring av den framtidige forvaltningen.

Foto: Gjermund Andersen

Opplever du Marka med sjel og kropp, med øyne og ører og nese, med hender og føtter?

EVENTYRSKOGER SØR FOR KATNOSA

Sør for Katnosa og Spålen finnes det fortsatt rester av den gamle storskogen. Sammen med naturreservatet utgjør de en utrolig flott mulighet til å oppleve skikkelig "skau". Ingenting er mer stemningsfullt og eventyraktig enn en høstlig tur til disse områdene i "vondt vær og væte", og med tåka drivende mellom tretoppene. Eller en skitur på frosne snøkrystaller, utenfor allfarvei.

Kart: Gjermund Andersen

Velohøgda

Flott myr- og skogparti på åsen nord for Vesle Sandungen. Fuktige, mosedeekte gammelskoger veksler med sumpskoger og åpne myrer. Grove, gamle trær, mange spennende rom og stor variasjon er blant de fremste attraksjonene.

Terningkast

Sandbekkmana

Et av de minste Eventyrskog-områdene, konsentrert rundt toppene Sandbekkmana og Høgflaka. "Hønngammal" skau, flott utsikt i alle retninger og en meget sjarmerende putt helt i syd gir et flott førsteinntrykk. Variasjonen er stor, til tross for områdets beskjedne størrelse. Skogen er lysåpen, med mange ulike "rom". Alderen på skogen gir mange fantasieggende former på trærne, og inne i området kan man få en skikkelig eventyrstemning.

Terningkast

Lorthølsetra – Hundtjenn

Stor variasjon, både i terrengformer og i skogbilder, fra storskogen nede i den ville Styggedalen, til "snillere terreng med blandingsskog på Abbortjennshøgda. Flere flotte, myrer, bekker og små

kulper gir landskapet liv. Sør for Hundtjenn og nordvestover fra samme er det godt med kronglefuru og skjørtegran. Nedi liene blir skauen grovere, og særlig den vestvendte lia ned mot Lorthølsetra er vill og trolsk.

Hele området: *Terningkast*

To kjerneområder: *Terningkast*

Tvetjennsdalen – Sildekulpen

Områdene rett utenfor reservatet kunne utmerket godt ha blitt med da vernet ble innført. Selv om området stedvis er blitt ganske hardt hogd for lenge siden, er naturen godt i gang med å ta seg tilbake, og flere steder er det skikkelig storskog, særlig i lia opp mot Brentebråtåsen. Tvetjenna og flere kulper og store og små myrer bryter opp skogen og skaper både variasjon og romfølelse. Rundt Sildekulpen er det alltid tett med elgspor – her i gammel-skogen har den gode tider.

Terningkast

Spåselva syd

Bitte lite område med gammel, spennende skog helt inntil reservatet. Opplevelsesmessig en del av landskapet rundt Spåselva.

Sjiktet, variert skog, med en god del innslag av lauv.

Terningkast

Høgkollen

Fint parti som stiger fra Katnosa og helt opp til toppen av Høgkollen. Enkelte partier langs den gamle seterstien har virkelig gammel, men kortvokst skog, andre steder dominerer livskraftig, plukkhogd skog. Seterstien betyr mye for opplevelsen, det samme gjør utsikten over Katnosa. Stedvis mange fine rom.

Terningkast

Krokløken - Katnosdammen

Et "must" som kveldstur fra Katnosdammen. Det ville terrenget rundt Krokløken, kombinert med gammel skog nordover mot Katnosa gir en fin helhet, begrenset areal til tross. Romfølelsen er ekstra sterk ned ved Krokløken, men også i mindre rom i gammelskogen. Variasjonen i skogens oppbygning er bra og det ville terrenget ved Krokløken gir absolutt eventyrstemning. I ungsbogen over mot Storløken er det et minnesmerke over en flyger som falt ned etter krigen.

Terningkast

Hva skjedde med gigantutbyggingen i Rødkleiva?

Av Roar Skålin, Aksjon Vern Rødkleiva

Det er to år siden planene om en gigantisk skiflyvningsbakke i Rødkleiva for andre gang dukket opp i media. Etter ett år med mange spaltemeter og harde debatter forsvant Rødkleiva fra mediebildet. Hva skjedde?

Hva er Rødkleiva?

Før debatten om hoppanlegg i Rødkleiva var denne bratte hellingen på østsiden av Sørkedalen mest kjent som slalåmbakke under OL i 1952. For beboerne i området og friluftssinteresserte er Rødkleiva en del av et større friluftsområde og innfallsport til Marka. Rødkleiva ligger innenfor markagrensen, og tett inntil idylliske Strømsdammen. Gangveien til Strømsdammen er anlagt slik at rullestolbrukere og familier med barnevogner kan komme seg dit og ha glede av naturen, og gjennom området går både rød- og blåmerkede turstier. Og ikke minst - Naturvernforbundet har registrert området rundt Strømsdammen som Eventyrskog.

Verdens største hoppbakke – og flytting av Holmenkollen

Den første planen om en skiflyvningsbakke i Rødkleiva kom i 1998. Oslo skulle få verdens største hoppbakke, med mulighet for hopp på 230 meter. Planen ble sendt på høring, men deretter ble det stille frem til oktober 2004. Da kom prospektet for Rødkleiva hoppanlegg. Det omfattet skiflyvningsbakke og normalbakke rett nord for Strømsdammen, med skiflyvningsbakken nærmest dammen. Anlegget skulle ha plass til 50 000 tilskuere og ville kreve infrastruktur i form av veier, parkeringsplasser, tribuneanlegg, arrangementsbygg osv. Hvem som stod bak forslaget er

litt uklart, men det ble Skiforeningen som kom til å fronte utbyggingen i media. I januar 2005 gikk foreningen ut i Aftenposten med forslag om å flytte Kollenbrølet – fra Holmenkollen til Rødkleiva. Dette skjedde mens Skiforbundet vurderte om de ønsket å oppgradere skiflyvningsbakken i Vikersund eller bygge en ny i Rødkleiva.

Aksjon Vern Rødkleiva

Skiforeningens overraskende holdning satte fart i arbeidet med å organisere de som ønsket å bevare området til natur- og friluftsmål. Borettslag, sameier, velforeninger og friluft- og naturorganisasjoner dannet Aksjon Vern Rødkleiva (AVR). To folkemøter i regi av AVR avdekket bred politisk motstand mot hoppanlegg i Rødkleiva, og på folkemøtet 30. august 2005 la byrådsleder Erling Lae planene døde.

Like fullt hadde Skiforbundet nå vedtatt hoppanlegg i Rødkleiva, og en normalbakke her inngikk i forbundets satsing på VM i Oslo 2011. Spørsmålet var derfor om det internasjonale skiforbundet

FIS ville kreve utbygging i Rødkleiva for å gå inn for Oslo. Den 22. september 2005 kom FIS på befaring. På forhånd hadde AVR informert FIS om konsekvensene av utbygging og den brede motstanden. Under befaringen ønsket ikke delegasjonen fra FIS å se Rødkleiva. I stedet gjorde de det klart at Rødkleiva ikke var noe alternativ. FIS gikk inn for en løsning der både storbakke og normalbakke kunne bygges i Holmenkollen.

Spretter trollet opp igjen?

Oslo ble tildelt VM på ski i 2011, og fokus er på nybygging av ski-verdens fremste varemerke – Holmenkollen. Er Rødkleiva så sikret til natur- og friluftsmål? Fortsatt har Skiforbundet vedtak på utbygging av Rødkleiva, og det er hoppfolk som ønsker seg en skiflyvningsbakke i Oslo. Vi kan derfor ikke være trygge. En god lov for Oslomarka vil være den beste måten for å sikre befolkningen fortsatt tilgang til Rødkleiva og andre utsatte områder i Marka!

Fotomontasje sett fra sør-vest: Prospekt for Rødkleiva Hoppanlegg 2004.

Idrett og et liv i friluft

av Frithjof Funder

En glad sommervandring langs de gamle Skomakerløypene fra Lillevann til Tryvannene er nå blitt en noe redusert opplevelse, med mindre man er en svært begeistret ingeniør. Riktignok får Rødkleiva ennå lov å gro til, inn-til neste forsøk fra utbyggingsinteressene. Tryvannskleiva ble anlagt etter en høststorm i 1930 som la skogen flat. Så kom Wyllerløypa, og siden er det ikke lett å holde rede på nyanleggene. Når man sommerstid tomles rundt i dette apparatlandskapet (som Zapffe kalte slikt noe), er ikke stiene akkurat lagt nennsomt igjennom.

OK, det var Tryvannshøgda og skisportens fremme. Men så må man skøyte femtikilometeren og da må kupert terreng planeres, også langt inne i Marka – en skjæring her og en mattebelagt myr der. Skiskytterne kommer også med sine banebehov langt inne i Marka.

Idretten eter seg umettelig inn i skogsområder hvor man kunne leve et fritt og naturlig friluftsliv, og den eter seg inn i århundre-

gamle gårdslandskaper. Hvor mange fotballbaner står ubrukt rundt om i landet? Hvor mange golfbaner trenger vi nå som nyhetens interesse begynner å gi seg, og medlemsaksjene halveres i verdi? Forsvarstanken om hele folket i gevær lå bak skytebanene, skal de fortsatt få florere?

Med en raskt økende befolkning trenger selv det naturlige, ikke-tilrettelagte friluftsliv virkelig solid økonomisk støtte. Arealer må innløses til nasjonalparker i skog og fjell, fjellskogen må reddes fra utbygging, bynasjonalparker etableres, og alle har vi turveier og grøntarealer i vårt nærmiljø noen vil bygge ned. Hvordan kan det ha seg at idrettens utbyggingsbehov til de grader tilgodesees i forhold til friluftslivets innløsningsbehov?

Det er interessant og gledelig at en av idrettens innsidere, professor ved Idrettshøyskolen og tidligere ekspedisjonssjef ved idrettsseksjonen i Kulturdepartementet, nå styreleder i Oslo og Omland Friluftsråd, Hans B. Skaset, engasjerer seg i slike spørsmål. I sitt

innlegg på Friluftsrådernes Landsforbunds friluftslivskonferanse i Tromsø 2.- 4. juni 2006, spør han om hvorfor friluftsliv taper i kampen om økonomiske ressurser. Sitat:

”For eksempel er idrettslivet i den grad møtt med politisk omsorg og økte offentlige overføringer, at det tidligere likeverdige partnerskapet mellom idrett og friluftsliv i dag oppleves som paradoksalt og uvirkelig. Partneren har politisk støtte så det virkelig monner, og omfattende medieomtale sikrer eksponering av privatkapitalens omfattende interesse for det vellykkede og presterende idrettsmennesket. Idrettskulturen har suksess som framskutt representant for moderniteten: det urbane, foranderlige, grenseoverskridende, globale og uforbeholdent kommersielle livsmønster.” Sitat slutt.

Johan Borgens utsagn, gjengitt under **Sett og sakset**, kan lettere omskrevet uttrykkes som at friluftsliv forholder seg til meditasjon, som idrett forholder seg til konkurranse. (Hvordan stadig

Idrett og et liv...

Foto: Frithjof Funder

økende konkurranse fører til 10–12-timersdag, økende mistrivsel, utestengning, helseskader mentalt og fysisk etc., får vi kanskje ta i en annen gang.)

Skaset stiller betimelige spørsmål om vurderingene staten har lagt til grunn når de oppfatter Norges Naturvernforbund og Norges Motorsportforbund som likeverdige, også utmålt i støttebeløp? Eller Den Norske Turistforening og Norges Golfforbund? Eller Norges Jeger- og Fiskerforbund og Norges Padleforbund?

Ligger årsaken hos

Det norske arbeiderparti?

Trygve Lie var formann i Arbeidernes Idrettsforbund fra 1931 til han ble justisminister i 1935. Rolf Hofmo var hans sekretær. Friluftslivets talsmenn i mellomkrigstiden tilhørte borgerskapet, så DNA oppfattet friluftslivet som en privat og individuell aktivitet for middel- og overklassen. Idretten derimot innbød ganske annerledes til kollektiv utfoldelse, og passet derfor bedre til DNAs ideologi. Under krigen var det idrettsstreik og det var idrettsungdommen som gjorde sin plikt. Sannheten var vel at Gutta på skauen liksom mye var friluftsfolk. I 1946 ble Rolf Hofmo sjef for det nyopprettede Statens idrettskontor.

Hans B. Skaset ser en klar sammenheng mellom denne utviklingen og den stemoderlige behandlingen av friluftslivet vi har hatt siden.

Så er spørsmålet: Kan Det norske arbeiderpartiet selv rette på skjevhetene, nå når det er klart at det er friluftslivet som er den folkelige aktiviteten, mens idretten domineres av eliter og penger?

MARKAKALENDEREN

– dugnad for Marka-arbeidet

Eventyrskogene i Osloomarka venter på deg! Inn over dype, grønne mosematter, over koller med kronglefuru og tiurmøkk på stien, under skjørtegraner og eldgamle osper bærer det innover – i eventyrriket, der måren hopper og tretåspetten trommer sitt rytmiske kallesignal. Slik kan skogen være, og slik ønsker vi at den skal være. Og slik er den fortsatt en del steder i Marka. I Eventyrskogene.

Markakalenderen viser deg veien til tolv av disse perlene. Det er bare å begynne planleggingen av turåret 2007. God tur!

Markakalenderen er NOAs viktigste salgsvare. Inntektene fra salget gjør oss i stand til å videreføre og styrke vår innsats for Marka. Vi håper derfor at flest mulig av våre medlemmer bestiller Markakalenderen, både til seg selv og til venner, naboer, bekjente og kolleger.

Vi gir spesialtilbud til bedrifter og foreninger!

Bestilling kan gjøres per post, via www.noa.no, e-post: laila@noa.no eller på telefon 22 38 35 20 (legg igjen beskjed på svareren)!

Markaloven i stampe?

av Gjermund Andersen

21. september feiret Oslo og Omland Friluftsråd sine første 70 år med en gedigen Markakonferanse på Voksenkollen. Mye fint folk var møtt fram for å hylde jubilaranten og for å høre statssekretæren i Miljøverndepartementet (MD), Henriette Westrin innlede om arbeidet med Markaloven, Carl Otto Løvenskiold innlede om skogbruk og friluftsliv og en paneldebatt om idrett og friluftsliv i Markas randsoner. Paneldebatten ble til en lunken affære, da Oslo Idrettskrets ikke greide å stille innleder.

Markaloven: Fast grense, men ingen beskyttelse mot skogbruk?

Innlegget til statssekretæren i MD ga få svar til forsamlingen om hvor langt arbeidet var kommet, hvilke prioriteringer som lå til grunn eller løsning på de mange problemene som miljøbevegelsen har påpekt i Marka. I foredraget sa Westrin klart fra at det enkle, naturvennlige friluftslivet og markatilknyttede idrettsaktiviteter skal prioriteres, at større idrettsanlegg skal avgrenses og konsentreres i randsone og at hundremetersskogene nærmest bebyggelsen skal bevares. Markagrensen skal fastsettes i den nye loven, og det vil bli

vanskeligere å få tillatelse til bygge- og anleggstiltak. Hun åpnet for en dialog med kommunene om "mindre grensejusteringer", noe hovedstadspressen slo stort opp dagen etter. Når det gjelder NOAs hovedkrav, om at skogbruket i Marka også må underlegges den nye loven, var hun mye mer uklar: Skogbruket skal kunne videreføres stort sett med samme restriksjonsnivå som i dag. Hva som skal skje med dagens regler skal avgjøres i samarbeid med Landbruksdepartementet, som i dag har ansvaret. Mens statssekretæren påpekte soneinndeling som en mulig måte å avveie andre interesser, ble en slik løs-

ning ikke engang nevnt i forhold til skogbruket.

Ett år uten noe nytt å melde?

Det som overrasket mest i innlegget var de meget svake signalene om framtidig forvaltning og framdrift og medvirkning i lovprosessen. Regjeringen planlegger ingen spesielle forvaltningsordninger som skal avveie de ulike sektorinteressene, og satser på at det eksisterende forvaltningsapparatet skal behandle Markasakene, slik som i dag. Westrin fortalte at MD skal lage et utkast til ny lov "i nært samarbeid med berørte departementer". De skal holde nær kontakt

Parti fra Lorthølkollen innenfor Spålen-Katnosa Naturreservat

Foto: Gjermund Andersen

med naturvern- og friluftslivsorganisasjonene, idretten og skogbruket. Både framdriften og medvirkningen ble tema for kritikk på seminaret, og flere stilte seg kritiske til at organisasjonene ennå ikke er trukket med, snart et år etter at arbeidet ble annonsert. Flere stilte spørsmålstegn ved om det var mulig å komme fram med et lovutkast før 2007, når alle andre lovarbeider tar flere år.

NOA: Vender Regjeringen ryggen til konfliktsakene?

Sett fra NOAs side var innlegget til Westrin en skikkelig skuffelse. Særlig ille er det dersom ikke MD har oppfattet hele hovedpoenget i Markaorganisasjonenes krav, nemlig at forvaltningen må samles i ett regime. Slik det er i dag, er det 5 fylker, 18 kommuner med tilliggende etater og organer, to departementer, en lang rekke forvaltningsorganer og rundt 2000 skogeiere som alle tar beslutninger om forvaltningen av Marka, uten noen som helst form for samordning, og uten at noen har et avgjørende ansvar for at friluftslivet skal prioriteres. En videreføring av dette regime uten at ett organ får ansvaret for samordning og avveining, vil være en skandale. Signalene om manglende vilje til styring av skogbrukets aktivitet er også uakseptable. Når 9 av 10 hogster i Marka skaper tett, ensaldret industriskog i neste omløp, er det på tide at det tas grep for mer friluftslivsvennlig skogbruk i Marka, basert på metoder som i langt større grad sikrer verdiene i de siste gjenværende naturskogene og som sikrer en restaurering av idustriskogen til mer opplevelsesvennlig skog, slik bl.a. Oslo kommunes skoger har påbegynt.

Også lovhjemmelen som Markaorganisasjonene har etterlyst for å kunne verne områder som reservat av hensyn til friluftsliv, ser ut til å utvannes, ved at hele Markaloven ansees som en vernelov på basis av friluftslivet. Det vi ønsker oss er en lovhjemmel som gjør det mulig å verne spesielt verdifulle deler av Marka som reservat med strenge vernebestemmelser, utelukkende fordi de er spesielt verdifulle for friluftslivet eller er mye brukt. Reservatvern er en streng verneform, der alle virkemiddel skal bidra til bevaring av de verdiene som er vernet. Det behøver ikke forhindre skogsdrift eller andre tiltak, men disse skal kun foretas for å styrke verneformålet, og foregå etter en godkjent plan.

Det som imidlertid er den mest akutte bekymringen er alle Markaorganisasjonenes **manglende tillit til framdriften**. "Det arbeidet vi nå skal begynne ..." er en formulering som nå er benyttet tre ganger i løpet av et år. Har det virkelig ikke skjedd noe? Og hvorfor holdes Markaorganisasjonene utenfor et eventuelt arbeid? Skal politikerne lage ferdig et eget utkast, før andre får medvirke? Hvor blir det da av Miljøinformasjonslovens bestemmelser om at allmennheten skal trekkes inn i arbeidet med planer som angår miljøet, og på et så tidlig tidspunkt at det gir reell innflytelse?

NOAs oppfordring til departementet er krystallklar: Skal dette lovarbeidet bli noe i nærheten av det som er nødvendig for å sikre Marka, må alle virksomheter, også skogbruket, underordnes ett forvaltningsregime. Det må være en instans som har ansvaret for at friluftslivet prioriteres i praksis. Og det

haster! Det finnes ingen eksempler på at lover er laget i et slikt tempo som regjeringen lover. Vi frykter at vi kan havne i samme situasjon som forrige gang det var framme et forslag til Markalov. Forslaget ble fremmet, men man rakk ikke å behandle det før Stortingsvalget i 1981, og den nye Regjeringen (Willoch) skrinla hele lovarbeidet.

Løvenskiold:

Konfliktfritt mellom skogbruk og friluftsliv

Godseier Løvenskiold var gitt en anledning til å legge fram sitt syn på skogbruk og friluftsliv. Gjennom en halv times velregissert PR-program fikk vi framlagt de stadig gjentatte påstandene om at det ikke er konflikt mellom skogbruk og friluftsliv, at bedriften har et godt samarbeid med friluftslivsorganisasjonene og at man ønsker å begrense bilkjøringen i Marka til et minimum. For de av tilhørerne som var godt kjent i Marka, var det underholdende å se at svært mange av de vakre bildene som ble vist fram for å dokumentere den miljøvennlige driften, var tatt i tilknytning til naturreservatet i Spålen-Katnosa, et område det ikke drives skogbruk i – og som Løvenskiold kjempet med nebb og klør mot at skulle vernes.

Løvenskiolds hensikt med innlegget var åpenbar: Han ønsker å framstå som miljø- og friluftslivsvennlig for å unngå at den nye loven legger ytterligere restriksjoner på skogsdriften. Med en hogstpraksis der 97 % av alle hogster på eiendommen medfører ensaldret industriskog i neste omløp, skulle en tro at ingen ville bite på agnet.

Fra strandkant via elvebredd til skogkant

Av Harald Julsrud, leder i Naturvernforbundet i Oslo Vest (NOV)

Midt i september gikk turen av stabelen med lokalpolitikere og medlemmer i bussen. I strålende høstvær kjørte vi til Folke-museet på Bygdøy. Her redegjorde Gjermund Andersen om historikk og planer for Folkemuseet nå som Kongsgårdens eiendommer er overført til staten. NOA kjemper for en egen lov om bynasjonalparker, en lov som

kan dekke områder som dette, fordi et vern med forankring i plan- og bygningsloven er langt mindre langsiktig.

Underveis passerte vi andre områder der det foregår noe som NOV har uttalt seg om: grønne lunger som er truet, planene for den nye bydelen på Filipstad, kravet om E18 i tunnel langs Frognerkilen og

sammenhengende turvei langs Bestumkilen til Lysaker.

Vårt styremedlem Åsfrid Svensen fortalte ved Granfossen i Lysakerelva om Mustads utbyggingsplaner i området. Et omfattende prosjekt med bolig- og forretningsbygg er vedtatt av byrådet, trass i mange innvendinger, blant annet om virkninger for elva og elvebredden. Nyere planer om en miljøstasjon og et mikrokraftverk ved Granfossen virker lovende, men vi avventer hva undersøkelser vil vise om mulige skadevirkninger for livet i og ved elva.

Ved hovedbygningen på Fåbro gård fortalte også Rolf Rasch-Eng fra Ullern Historielag om industrivirksomhet på Lysaker. Underveis opp Sørkedalen fortalte sørkedøl og forfatter Trygve Christensen om historie og kultur knyttet til steder vi passerte. På Finnerud ble det peiskos, vafler og kaffe. Vår viseformann Georg Reiss, også sørkedøl, fortalte at Plan- og bygningsetaten er i gang med en kartlegging av biologi og kulturminner med sikte på en disposisjons- eller verneplan (etter plan- og bygningssloven). Han fortalte imidlertid også om planer om en "tredobling" av Wyllerløypa, og en hytteby i tilknytning til anlegget.

Det virker som den største trusselen mot natur, kulturlandskap og det enkle friluftslivet i Sørkedalen framover nok kan komme fra idretten.

Fåbro gård ved Lysakerelven.

Foto: Tom Ekefi

GRØNT DIKT

Da jorden lå nyskapt fra Skaperens hånd
fikk mennesket det hele å styre;
foruten en sjel blev det også gitt ånd,
der skjenket det evner så dyre.
Det kunde da tyde den hellige lov:
Å bruke det hel med lempe,
men ikke behandle naturen med rov
og sig selv som en drabelig kjempe.

Hanna Resvoll-Holmsen (1939)

Norges Vel valgte landbruk fram for golf i Bærum

av Tom Ekeli

Den 13. juli i år fikk jeg en e-post som førte til at jeg med glede utsatte avreisen for sommerferien. Meldingen var at det var dugnad på Øverland andelslandbruk lørdag 15. juli med luking, jordfresing og planting. Jeg møtte opp på dugnaden, og følte meg god og sliten i kroppen da jeg gikk til sengs den kvelden. Arbeid i en åker kan ikke karakteriseres verken som sport eller idrett, men effekten var som om jeg hadde løpt en 10 000 meter. På sett og vis smakte jeg på en halv seier for naturvernet fra 10 år tilbake.

Hadde golffolket fått det som de ville i 1995 hadde denne åkeren vært en del av en golfbane i dag. Inngangsbilletten hadde vært i 100 000 kroners klassen. Nå er det andelslandbruk med økologisk grønnsaksdyrking og selvhøsting av de herligste grønnsaker for kr 2500 pr. andel. Det Kgl. Selskap for Norges Vel gjorde et verdivalg i 1995, da de av slo et tilbud på 30 millioner fra Bærum Golfklubb for Øverland Vestre. Den golfbanen som i dag heter Haga Golf var opprinnelig tiltenkt 1500 dekar av Bærum's beste landbruksjord fordelt på seks gårdsbruk. Heldigvis trakk Norges Vel seg ut med sine ca. 300 dekar. Beslutningen om fortsatt landbruk på Øverland Gård var ikke selvsagt til tross for at Norges Vel har sin kjernevirksomhet knyttet til landbruk og eiendommen i sin tid var en gave fra stifteren av Bærum Landbruksforening, Petter Øverland.

Det nytter å kjempe i mot

Før beslutningen om regulering av arealet til golf i kommunestyret og var det et betydelig lokalt engasjement mot planene. Naturvernforbundet i Bærum gikk sammen med de ulike bondeorganisasjoner, velforeninger, natur- og friluftorganisasjoner om parolen: "Si ja til fortsatt levende kulturlandskap i Østre

Fra Fakkeltog foran kommunestyresalen 21.02.96.

Bærum basert på landbruk". Vi klarte ikke den gangen å forhindre kommunestyrevedtaket om golf på ca. 1200 dekar, men vi lyktes i å få Norges Vel til å satse på fortsatt landbruk på sin eiendom.

Naturvern er også å sikre helhet i tilværelsen

Denne lørdagen i juli ute i grønnsakåkeren på Øverland minnet meg om de mange møter i aksjonskomiteen i 1995 og 1996. Vi satt ofte på kjøkkenet på Stein gård eller Ulbråten gård, hos Thorbjørn Haslestad (1940-1996) og Geir Ulbråten (1959-2006), to høyt respekterte bønder i Bærum og bl.a. ledere av det lokale Bonde- og Småbrukarlaget. De brukte alle sine krefter for jordvern og for å sikre landbrukets stilling i bynære strøk. I denne saken gikk landbruk og naturvern hånd i hånd. Vi var alle rystet over tanken på at 1500 dekar

skulle tas ut av matproduksjon og legges ut til en eksklusiv idrett. På kjøkkenet drømte vi om en revitalisering av Øverland gård med beitedyr og andelslandbruk slik at det kunne bli et samspill mellom gårdsbruk og lokalmiljø. Nå er første sesongen gjennomført med et vellykket andelslandbruk med 82 andels-havere. Øverland Miljøgrend er under planlegging med et økologisk boligfelt og etter hvert husdyr på gården. Lykken for en naturverner er å dyrke sin egen mat, få jord under neglene samtidig som man hører lerka juble og man ser utover et levende kulturlandskap basert på landbruk.

Innhøsting på Øverland sommeren 2006.

Jørgen Stubbessitter

An tenkt på Deres sak

En kjent advokat i 1920–30-årene fyrte av gårde et slikt salærkrav til en klient – x antall timer, totalt kroner så og så. Advokaten, en lidenskapelig fjellvandrere, hadde gått Jostedalbreen på langs i nydelig vårsol i ensom majestet, som han hadde for vane, og med beryktet lite oppakning – og altså tenkt på sin klients kinkige forretningsproblem.

En novemberdag en middels livslengde senere sitter jeg på en stubbe oppe i Lauvåsen igjen med min trofaste turkamerat, naboens puddelstipe Leika. Her er ingen vårsol, ei heller sol, her er duskregn, noen ganske få, såkalte varme-grader, og lavt skydekke. Ikke blir det noen orden på trivselsbålet heller. Tid og sted er liksom inne for mystikk.

Leika stirrer meg inn i øynene når det er noe hun vil, få meg til å kaste en pinne for eksempel, eller gå videre. Og når det er noe jeg vil, ser jeg henne også inn i øynene. Det er klart øynene er avsender og mottager for vår språkløse kontakt. Tenker hun intenst på noe, skjer det ofte at jeg, håpløst klossete mottager, forstår hva hun vil. Noe telepatisk foregår mellom oss.

Mange bra mennesker har valgt en kontemplativ klostertilværelse, ikke alle på grunn av fattigdom eller en grum fader. De kan være et langt liv stille og intenst opptatt av å ville en bedre verden gjennom alle tings styrer. Vår tilnæringsmåte kan være en annen. Gaia-teoriens skaper, James Lovelock, slipper ikke taket, enn om vår planet er et vesen!

Skal vi forsøke et eksperiment? Skal vi første tirsdag etter at vi har fått dette bladet i postkassen, klokken 12 på formiddagen tenke intenst et par minutter på at vår plagede planet må få bedre levkår igjen? Det kan være vi vil merke et takknemlig lite bulder, eller et lite vindkast som takk for tanken. Kanskje blir det litt som en av Albert Engströms Gubber – den unge kapellanen rådspør den gamle sognepresten – "Menigheten synes jeg skal be om regn." "Ja, gjør det du, men barometeret stiger." Men allikevel. Vi høres av.

Nytt fra Frønsvollen

Av Knut Maarud

Frønsvollen er nå fullt og helt blitt et NOA-sted. Det 70 m2 store hovedhuset står til vår disposisjon. Sommeren har gått med til opprydding utendørs og innendørs. Det er bygd skigard ved inngangen til vollen, en del ved er kommet i hus, frontveggen på uthuset er malt, takstein byttet, nye vinduer er montert i hovedhuset, sørveggen er panelt og vi har begynt innvendig oppussing. Fortsatt gjenstår mye. Ovner må monteres, en del møblement må skaffes, det må bygges senger, males og henge opp gardiner. Vi er fortsatt på utkikk etter stoler, bord og annet inventar som kan passe i en hundre år gammel liten rød stue. Meld fra raskt, dette må opp før snøen kommer!

Interimstyret som har hittil tatt initiati-

ver til dugnader og aktiviteter. Det skal nå etableres et hyttestyre 17. januar 2007, hvor interesserte medlemmer og representanter for grupper og lokallag i NOA deltar. Hytta skal gjenspeile medlemmene og aktivitetenes behov.

Bruke hytta nå?

Selv om en del arbeid gjenstår, er det fullt mulig å bruke Frønsvollen nå. Det er sju – åtte madrasser der, kjøkkenbord, stoler, det mest nødvendige av kjøkkenutstyr, kokemuligheter, vann i springen, lys i pærene, og ved i uthuset. Skulle du ha lyst til å ta en tur i vinter, så meld fra til Vøienvolden. Primært ønsker vi at stedet skal brukes til medlemsaktiviteter, men nå er det også plass for noen mer uorganiserte turer dit. Hvordan stedet skal brukes og finansieres framover må det nye hyttestyret finne ut av.

Aktiviteter framover

Julebord for dugnadsflokk. Onsdag 13. desember klokka 19.00 inviterer

Idrett – friluftsliv – kunst

For egen del svek jeg alt som idrett het i tidlig alder, og erstattet det med såkalt friluftsliv, som er noe nær det motsatte. Tross alle de anstrengelser det kan by på, representerer det meditasjonen, ikke prestasjonen. Likesom den naturnytelsen vi opplever da er noe nær det motsatte av det sjokkerte ubehag all sann opplevelse av kunst er, og må være.

Johan Borgen i Barndommens rike, Oslo 1965, side 148

50-kilometeren

Om publikum gidder å se så lange løp, vil 50-kilometeren om noen år gå innendørs i minst ti sløyfer med fellesstart.

Friskt blikk i glasskullen under Friluftsrådets jubileumsseminar 23. september 2006

Krysspresset

Det genuint gode mennesket er nå i strid med seg selv. Vi lever i en moralsk schizofren tilstand med en følsomhet og anstendighet til hjemmebruk og en annen kulde og kynisme til utebruk. Det kan verken mennesket eller kloden tåle.

Per Fugelli i 0-visionen. Essays om helse og frihet, Oslo 2003, side 254

Og vi som trodde på biobrensel – nå skal vi definitivt få tatt maten fra fattigfolk

Nå vil storselskapene sikre seg Ukrainas fruktbare matjordsbelte for å produsere biodrivstoff.

Fremtiden i våre hendes Folkevett nr 3, 2006

interimstyret til julebord på Frønsvollen. Alle som har vært med på dugnad, eller ønsker å bli med på å gjøre stedet til NOAs utstillingsvindu i Marka, er velkommen. Ta med det du liker å drikke. Felles middag serveres med Frønsvollens poteter. Kaketilbud mottas! Påmelding til Knut Lauritz Maarud innen fredag 24. november, tlf 22 15 97 91, e-post t-maarud@online.no

Gammeldags skisøndag. Søndag 18. januar blir det "gammeldags skisøndag", med tur fra Frønsvollen, langs skiløypene slik de gikk i 1890. Gjermund guider oss på treski gjennom dype skispor fylt av markakultur. (I disse klimatider, må vi dessverre ta forbehold om snø!) Overnatting for de som ønsker. Mer informasjon kommer i NOAs e-post-bulletin: "NOAs ark" (send mail til laila@noa.no, så kommer du på mottakerlisten) eller følg med på www.noa.no.

Denne gang har en liten grevling undret seg på hva nå denne markakulturen er for noe, og fått tilløp til svar fra en bok, et tidsskrifthefte og en utstilling. Kanskje det hjelper.

Oslo Bymuseum

har laget en fin utstilling med Marka i sentrum og et tilsvarende dobbeltnummer av Byminner (3/4 2006). Formålet med begge er å formidle hva som er så spesielt ved Osloområdet i folks bevissthet. Dette gjør de i heftet med en rekke fotografier fra den gang da og fra nyere tid, og artikler som Osloområdet oppdages, Nansen i Nordmarken, en reisedagbok fra Nordmarka fra 1871, Nordmarka og det mytiske, markatraveren og det konservative, og om gamle kart.

I utstillingen er det mange ting å dvele ved. Vil du få et overblikk over skismøringens utvikling, er det bare å fordype deg ved en monter som kan gi noen nostalgiske opplevelser. Likeledes ved markakartene. Marka i malerkunsten var også representert, særlig falt denne grevling i staver over Morten Müllers maleri av Hakloa fra 1891 – mye har forandret seg, men vannet er det samme. Frydefullt er også gjensynet med NOAs fulltreffer – plakaten som viser en stubbe og en flatehogst med teksten: Welcome to Maxbo Country!

Et betydelig bidrag til å forstå Markakulturen

Forfatteren Frithjof Funder har det til felles med svært mange at han ble glad i Marka, allerede i guttedagene. Denne lidenskapen har ført til at han i alle år har påtatt seg en rekke verv i friluftsliv- og naturvernorganisasjoner, den har ført til forfattervirksomhet og et yrkesliv som forlagsredaktør med spesiell forkjærlighet for utgivelsen innenfor natur- og miljøvern. "Kobberhaugene og der omkring" er tilegnet NOA og snm. Forfatteren gir her til kjønne at et spørsmål fra statsministeren på et naturvernemøte på 1970-tallet har pirret han siden: "Hva er denne Markakulturen for noe spesielt? Vi har da skoger rundt andre byer i Norge også." Denne letteste boka med på 96 sider er dermed forfatterens bidrag til å forstå Markakulturen. Dette gjør han ved å skape bilder og fortelle historier – noen sanne og andre som kunne vært sanne. I tillegg er boka illustrert med utsøkte fotografier i sort/hvitt utført av naturfotograf Pål Hermansen.

Frithjof Funder går grundig til verks og tar oss med inn til finneplassene på 1600 og 1700-tallet via skiløperen fra Hakadal som løp 16 mil i løssnø for å varsle om Karl den 12.s angrepsplaner og nikkerskledde skiløpere opp til vår tid. Vi får høre at bakgrunnen for åpningen av Holmenkollbanen i 1898 var sports- og sanatorietrafikk og at byggingen ble finansiert av tomtsalg langs banen til spreke og sportsinteresserte Kristianiaborgere. Men forfatteren skynder seg å legge til at Markakultur finnes på alle kanter – ikke bare i Oslo vest. Her er også beskrevet den skituren hvor skiene til Werna Gerhardsen reiste videre med toget fra Grua stasjon. Det ble allikevel, i følge forfatteren, en uforglemmelig skitur på lånte ski fra Grua til Gjerdingkalven for Martin Tranmæl sammen med Werna og Einar Gerhardsen.

Dette er spennende lesning og jeg vil spesielt fremheve hvordan forfatterens ærefrykt for alt levende styrer utvalget av historier. Les bare et sitat av krigsseiler Olsen som bodde i en barhytte ved Sognsvann: "Verden består av naturlover som vi oppdager, en etter en, og som vi forstår henger sammen. Og så er det vel slik da at hvis vi hadde klart å sette sammen alle naturlovene til en eneste naturlov, så hadde vi sett sammenhengene. Men selv om vi ikke ser det, er det klart at det er slik. Og denne ene naturloven må være et vesen, fordi den jo også må inneholde menneskenes tanker og fuglenes sang." TE

Frithjof Funder
Kobberhaugene og der omkring
Myrland Media/Gaidaros Forlag,
Oslo 2006, 96 sider, innbundet,
Fotografier: Pål Hermansen
ISBN 82-80-77061-5

LOKALLAG I NOA

Naturvernforbundet i Asker, Pb 332, 1371 Asker, Leder: Arild Jansen, Tlf.: 66 84 68 14 (p), ariljans@online.no
 Naturvernforbundet i Bærum, Pb 252, 1319 Bekkestua, Leder: Jan Schwencke, Tlf.: 67 12 01 78 (p), jan@schwencke.net
 Naturvernforbundet i Lørenskog, Løkenkollen 11, 1473 Lørenskog, Leder: Margareta Bondevik, Tlf.: 67 90 28 10 (p), gretetrond@online.no
 Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum, Granerud, 2034 Holter, Leder: Steinar Myrabø, Tlf.: 91 65 76 91 (m), smyrabo@online.no
 Naturvernforbundet i Nes, Myrullveien 4, 2150 Årnes, Leder: Marit Frøystad, marifro@online.no
 Naturvernforbundet på Nesodden, Pb 251, 1450 Nesoddtangen, Leder: Peter Schjølberg, Tlf.: 66 91 48 50 (p), pschjo@hotmail.com
 Naturvernforbundet i Oppegård, Pb 291, 1411 Kolbotn, Leder: Gunnar Larsen, Tlf.: 66 80 21 20 (p), oberntz@online.no
 Naturvernforbundet Oslo Nord, Jutulveien 11, 0852 Oslo, Leder: Elin Tyse, Tlf.: 22 69 05 26 (p), elintyse@c2i.net
 Naturvernforbundet Oslo Vest, Postboks 3157, Elisenberg, 0208 Oslo, Leder: Harald Julsrud, Tlf.: 22 44 26 57 (p), harald.julsrud@chello.no
 Naturvernforbundet i Skedsmo, Pb 27, Lillestrøm, Leder: Birgitta Prøis, Tlf.: 97 71 74 85 (m), solsver@online.no
 Naturvernforbundet i Ski, Pb 232, 1401 Ski, Leder: Stein Martinsen, Tlf.: 93 08 11 73 (m), gaupstein@online.no
 Naturvernforbundet i Vestby, Kolåsveien 5, 1555 Son, Leder: Eirik Selmer-Olsen, Tlf.: 64 95 93 24 (p), eirik.selmer-olsen@tine.no
 Naturvernforbundet i Ås, Pb 130, 1431 Ås, Leder: Hans Erik Lerkelund, Tlf.: 64 96 39 99 (p), heler@start.no
 Østkanten Naturvernforbund, Orknøygata 8A, 0608 Oslo, Leder: Ståle Grøtthe, Tlf.: 22 04 49 81 (p) 95 22 39 78 (m), stale.grotte@dna.no
 Oslo studentlag av NU og NNV, Bølerlia 8, 0691 Oslo, Leder: Lene Liebe, Tlf.: 90 13 45 31 (p), enelie@student.matnat.uio.no

Returadresse:

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120
0461 Oslo

NOAS MARKAKALENDER 2007

For 16. år på rad gir NOA ut sin Markakalender.

Ved å kjøpe Markakalenderen støtter du NOAs arbeid for Marka. Bestill til deg selv (husk en ekstra til hjemmekontoret!), gi den i gave til venner og kolleger, og oppfordre andre til å kjøpe den.

Bestill NOAs kalender nå!

PRISER

Medlemmer får rabatt:

1 eks. kr 99,- pr stk.

2-9 eks. kr 89,- pr stk.

10-19 eks. kr 79,- pr stk.

20-49 eks. kr 69,- pr stk.

Ikke-medlemmer betaler:

1 eks. kr 129,- pr stk.

2-9 eks. kr 119,- pr stk.

10-19 eks. kr 109,- pr stk.

20-49 eks. kr 99,- pr stk.

Over 50 kalendere:

Be om tilbud!

I tillegg kommer porto og ekspedisjonskostnader.

Bestilling foretar du pr. tlf. 22 38 35 20, via e-post: laila@noa.no eller send inn kupongen. ✂

Jeg bestiller herved eksemplar/er av NOAs MARKAKALENDER 2007. Medlemspris er kr 99,- pr stk. Ikke medlemmer betaler kr 129,- pr stk. Porto kommer i tillegg. Det gis rabatt ved kjøp av mer enn 1 kalender.

.....
Navn

.....
Medlemsnummer

.....
Adresse

.....
Postnummer/Sted

Adressaten betaler for sending i Norge

Distribueres av Posten Norge

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Svarsending 2209
0091 Oslo